

RAZGLEDI 2013

Muzejsko društvo Bled tudi je tudi letos izdalo novo, že peto številko Razgledov. Letošnji Razgledi obravnavajo izredno zanimive in pestre teme. Tako Tone Marolt piše o Sokolskem društvu Bled od ustanovitve v letu 1908 do ta 1919. Sokolsko društvo je bilo v teh letih na Bledu pomembno središče športnega in širše družbenega dogajanja, za njim pa je ostal TVD Partizan. Janez Fajfar, Srečo Vernig in Marjan Vidic pišejo o pešpoti Janeza Blejskega z Bleda do Briksna, stari trgovski povezavi, ki je nekoč Bled povezovala z Briksnom, lani avgusta pa so jo člani Muzejskega društva Bled prehodili peš. Jože Skumavc je raziskal drevesno dediščino v blejskih parkih in okolici ter odkril vrsto zanimivih dreves - od starih hrastov v Grimščah do platan, ki verjetno pomnijo blejski pozni srednji vek. Vladimir Silič piše o delovanju Turističnega društva Bled od 1952 do 1984. Darko Bergant pa je napisal članek z zagonetnim naslovom Curriculum Vitae Johannis Pokljukarja – pripisi na rob nekega zapisa. Članek odkriva naselje Stara Pokljuka in govori o obdelavi zgodovinskih virov ter njihovi transformaciji iz ustnih v pisne in spet nazaj v ustne. Mag. Monika Rogelj se je v okviru svoje naloge pri Gorenjskem muzeju v Kranju, kjer je tudi zaposlena, lotila priprave razstave o začetkih slovenske

pepevke, tako je nastal tudi članek Začetki festivala Slovenske popevke na Bledu. Marjan Zupan

je zašel v svet
vraž, ljudskih zgodb in urokov, o njih

piše v članku Svet razodetih in nerazodetih skrivnosti. Borut Rus je raziskal socialno varstvo v letih 1784 do 1945 na ozemlju današnje slo-venske države in presenetljivo odkril, da je bilo takratno socialno varstvo bolj razvito kot si morda danes kdo predstavlja. Vojko Zavodnik je napisal članek Nenavadne podobe raja iz Rikljevih časov, v katerem odkriva podobe Bleda, ki so nam danes neznane. Milan Rejc se je lotil šolstva v Gorjah med letoma 1900 in 1945. Janez Petkoš pa opiše urejanje okolice Blejskega gradu in še posebej izpostavlja obrambni grajski jarek. Jože Smole je raziskal staro gasilsko orodje in opremo, Eva Štravs Podlogar Bled v očeh domače in svetovne javnosti, Anja Bunderla pa se je lotila slike iz preteklosti z okolšno, ki jih je povezala z verzi.

Razglede so predstavili 20. septembra v Festivalni dvorani, naročiti pa jih je mogoče pri predsedniku Muzejskega društva Bled, Sreču Vernigu.

:: ROMANA PURKART

ORGLJE V CERKVI SVETEGA MARTINA SO POLETI ODPOVEDALE

Orgle v župnijski cerkvi svetega Martina na Bledu je leta 1910 izdelal ljubljanski orglar Ivan Milavec. Bil je cenjen orglarski mojster romantičnega obdobja. Po Sloveniji in na Hrvaškem je naredil 37 večjih ali manjših orgel, med drugim tudi sedanje orgle v ljubljanski stolnici, svoj največji opus.

Blejske orgle stojijo na prostornem koru nad glavnim vhodom v cerkev in so vgrajene v dve veliki omari, ki ju je v neogotskem slogu in skladno z ostalo cerkveno opremo izdelal Janez Vurnik. Imajo 32 zvočnih barv na dveh manualnih in pedalu. Pnevmatika traktura daje glasbilo posebno vrednost pri izvajanju romantične glasbe. Instrumenti takšnega tipa in takšne kakovosti so v Evropi izjemna redkost, saj je znano, da se je predvsem na Zahodu razvoj orglarstva intenzivno nadaljeval v smer obujanja baroka in mehanične trakture, celo zanemarjanja romantike. A na Bledu se je ohranila.

Na tehnične pomanjkljivosti in dotrajanost sicer izredno solidno zgrajenih blejskih orgel že desetletje opozarjajo številni obiskovalci, predvsem zborovodje, uglaševalci, strokovnjaki za orgle, priznani koncertni organisti in poznavalci orgelske glasbe. Posebej velja omeniti člane Sielbermannovega društva iz Nemčije, v katerem delujejo vrhunski svetovni ocenjevalci izdelovalcev orgel, večkratne obiske predstavnikov Komisije za orgle ljubljanske nadškofije, in strokovni pregled dr. Martina Karesa,

predsednika združenja nemških orgelskih svetovalcev. Njihove pripombe, priporočila in nasveti so osnova za projekt obnove, ki letos ni več želja, ampak nuja. Poleti so namreč orgle popolnoma odpovedale. Za silo je zdaj usposobljena in uporabna približno ena tretjina glasbila. Priznati je treba, da nam glasbena oprema porok na tako izrabljenem glasbilo nikakor ne more biti v ponos. Orgle so tudi nepogrešljiva spremljevalka bogoslužja, veselih praznovanj in žalostnih dogodkov, pogrebom in spominskih maš. Kdo si more predstavljati izjemno obiskano blejsko božično polnočnico brez veselega žvrgolenja in mogočne slave, ki jo podpre takšno glasbilo, kot so orgle?

Ker gre za Bled, in ker so se že v preteklosti v naši farni cerkvi dogajali vrhunski orgelski dogodki, na primer koncerti, zborovsko-orgelski recitali, z živo glasbo opremljene cerkve in podobno, se lahko vprašamo, zakaj so tako usahnili? Odgovor je preprost: niso možni. Tehnično niso možni. Avtentično cerkveno glasbilo v naši cerkvi je za take dogodke trenutno neuporabno! In, če še pomislimo na osnovno gospodarsko usmeritev našega kraja, na turizem, ne smemo pozabiti na naraščanje občudovalcev z daljnega Vzhoda, ki so po evropskih mestih prav nori na avtentično in izvorno evropsko kulturno dediščino. In orgle so prav to, avtentične, evropske. Tudi blejske romantične.

(Več o blejskih orglah si lahko preberete na spletni strani www.zupnija-bled.si)

:: JURIJ DOBRAVEC

ISSN 1855-4717, SEPTEMBER 2013 08

BLEJSKE NOVICE

ENERGETSKA SANACIJA ZDRAVSTVENEGA DOMA BLED

Občina Bled je julija začela z energetske sanacijo ZD Bled. Investicijo so odprli 20. septembra. V sklopu sanacije so izvedli toplotno izolacijo fasade in stropa, zamenjali del oken in steklenih sten. Na streho so vgradili solarni sistem za pridobivanje tople vode, s pomočjo kolektorjev sončno energijo izkoriščajo za segrevanje sanitarne vode. Investicija je veljala 225 tisoč evrov. Za projekt je na razpisu pridobila evropska sredstva iz Kohezijskega sklada v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Trajnostna raba energije«, prednostne usmeritve »Energetska sanacija javnih stavb«.

:: ROMANA PURKART